

فصلنامه مدیریت شهری - شماره ۲۲ - زمستان ۱۳۸۷
Modiriat Shahri - No.22. Winter 2008

۷۷-۸۴

زمان دریافت مقاله:

۱۳۸۷/۸/۴

زمان پذیرش نهایی:

۱۳۸۷/۱۱/۹

ارزیابی شهرداری الکترونیکی اصفهان

مهندس امیر فرمانبر*

کارشناس ارشد مهندسی فناوری اطلاعات، تهران، ایران.

دکتر حمید حاج سیدجوادی

عضو هیات علمی دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

مهندس همایون یزدان پناه

کارشناس رایانه (سخت افزار) دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

وقتی که فناوری اطلاعات را به عنوان یکی از فناوری های برتر معرفی می کنیم، انتظار داریم که در همه عرصه ها بتوانیم کارها را به وسیله این فناوری دقیق تر، سریع تر، آسان تر و ایمن تر انجام دهیم. امروزه، شهرها، مظهر شلوغی و ترافیک سنگین هستند که باید با استفاده از فناوری اطلاعات در شهرداری ها، مشکل عرضه بسیاری از خدمات شهری را حل کنیم. ارائه خدمات شهری باید به نوعی باشد که شهروندان بتوانند در کمترین زمان با بهترین کیفیت از آنها بهره ببرند که این امر با توجه به مشکلات مطرح در شهرها، تنها با وسایل ارتباطی نوین و با بهره گیری از دانش های نوین میسر می شود.

به همین دلیل در این مقاله به ارزیابی شهرداری الکترونیکی اصفهان - به عنوان یکی از مهم ترین کلان شهرهای کشور - می پردازیم و در پایان با توجه به نتایج ارزیابی، برخی از راهکارهای پیشنهادی برای بهتر شدن شاخص های فناوری اطلاعات در این شهرداری را بیان می کنیم.

Isfshan Electronic Municipality evaluation

Abstract:

When we introduce information technology as a high technology we expect to do all we want more accurate, faster, easier and safer using this technology. These days' cities are symbols of traffic and crowd that we should solve the providing urban services problem using information technology. Urban services should be in a way that make cities able to use them fast and with the best quality which considering all problems in cities is only possible using modern tools and knowledge.

So in this article we evaluate Isfshan Electronic Municipality - as one of the most important metropolitans of Iran - and at the end considering the result we suggest some ways to improve information technology.

Keywords: Electronic Municipality, Information technology, Isfahan.

مقدمه

فاصله اصفهان تا تهران ۴۲۵ کیلومتر است و در جنوب آن واقع شده است. این شهر به دلیل موقعیت جغرافیایی بسیار مناسبی که در قلب فلات ایران دارد، پیوسته مورد توجه سلاطین و مدیران مملکتی بوده است.

اهمیت اصفهان به اندازه‌ای است که در اکثر دائرةالمعارف‌های بزرگ جهان، مدخلی به آن اختصاص یافته و سفرنامه‌هایی از محاسن و شکوه ظاهری و باطنی آن از پژوهندگانی چون تاورنیه، شاردن و... به نگارش درآمده و مظاهر تمدن آن همانند سبک معماری، مکتب فلسفی و فقهی آن چشمگیر است.

شهر اصفهان با تاریخ بسیار کهن و آثار باستانی بی‌شمار، از شهرهای نمونه جهان است و بنابه گفته «آندره مالرو» نویسنده و پژوهشگر فرانسوی، فقط دو شهر فلورانس و پکن در دنیا با آن قابل مقایسه‌اند. آثار تاریخی اصفهان مجموعه‌ای از بهترین نمونه‌های به‌جامانده از سبک‌های گوناگون معماری ایران در طول هزاران سال و بیشتر است و کیفیت این آثار چنان است که می‌توان گفت بیشتر آثار بزرگ و شاهکارهای هنر معماری ایران پس از اسلام در اصفهان قرار دارد.

امروزه فناوری اطلاعات به‌عنوان محور تشکیل‌دهنده جوامع اطلاعاتی، مورد توجه اکثر کشورهای جهان قرار گرفته است به‌گونه‌ای که از جایگاه خاصی در برنامه توسعه آنها برخوردار است. مطالعه چگونگی به‌کارگیری این فناوری در کلیه زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جوامع حائز اهمیت است. در این راستا، ارزیابی آمادگی الکترونیکی جوامع و سازمان‌ها برای استفاده مؤثر از این فناوری، مقدمه برنامه‌ریزی و هدایت بهینه به‌منظور نیل به اهداف آن سازمان است. منظور از آمادگی الکترونیکی توانایی پذیرش، استفاده و به‌کارگیری فناوری اطلاعات و کاربردهای مرتبط با آن در جوامع می‌باشد. عوامل متعددی بر چگونگی استفاده از فناوری اطلاعات و سطح آمادگی الکترونیکی جوامع تأثیرگذار است که ضروری است به‌دقت مورد مطالعه و شناسایی قرار گیرد. از آنجایی که ارزیابی آمادگی الکترونیکی از اهمیت خاصی در سطح ملی و بنگاهی برخوردار است، دولتمردان و بنگاه‌های اقتصادی، به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات را یکی از اولویت‌های خود قرار داده‌اند.

به‌منظور کارایی هرچه بیشتر فناوری اطلاعات و ارتباطات، یک کشور و به تبع آن بنگاه‌های اقتصادی بایستی از نظر زیرساخت مخابراتی، دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات، ساختار سازمانی و فرآیندها، چارچوب‌های حقوقی و قانونی، نیروی ماهر و متخصص در به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات، آمادگی الکترونیکی داشته باشند. اگر کاهش شکاف دیجیتالی مدنظر می‌باشد، لازم است همه نیازمندی‌های فوق با یک استراتژی منسجم دست‌یافتنی که می‌تواند نیازهای بومی کشور را در نظر گیرد، مناسبت داشته باشند.

۱- شهر اصفهان از دیدگاه استراتژیک

الف) ویژگی‌های شهر اصفهان

شهر تاریخی اصفهان مرکز استان اصفهان است و اکنون دارای مقام سوم از نظر جمعیت در سطح کشور می‌باشد.

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Modiriat Shahri
شماره ۲۲- زمستان ۱۳۸۷
No.22.winter 2008

۲۸

شکل (شماره ۱۵): نقشه ماهواره‌ای شهر اصفهان

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Modiriati Shahri
شماره ۲۲- زمستان ۱۳۸۷
No.22.winter 2008

۷۹

این حساب می‌توان دریافت که شهرداری اصفهان می‌تواند از فرصت‌های موجود، بهترین استفاده را در جهت پیشبرد شاخص‌های فناوری اطلاعات ببرد.

۲- وضعیت شهرداری اصفهان از دیدگاه فناوری اطلاعات

برای اعلام وضعیتی مشخص از شهرداری اصفهان احتیاج به بررسی شاخص‌های گوناگون در این شهرداری داریم؛ پس در قسمت اول این بخش به تعریف شاخص‌ها می‌پردازیم و در قسمت دوم، شهرداری اصفهان را به وسیله این شاخص‌ها مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

الف) مدل و شاخص‌های ارزیابی آمادگی الکترونیکی شهرداری اصفهان

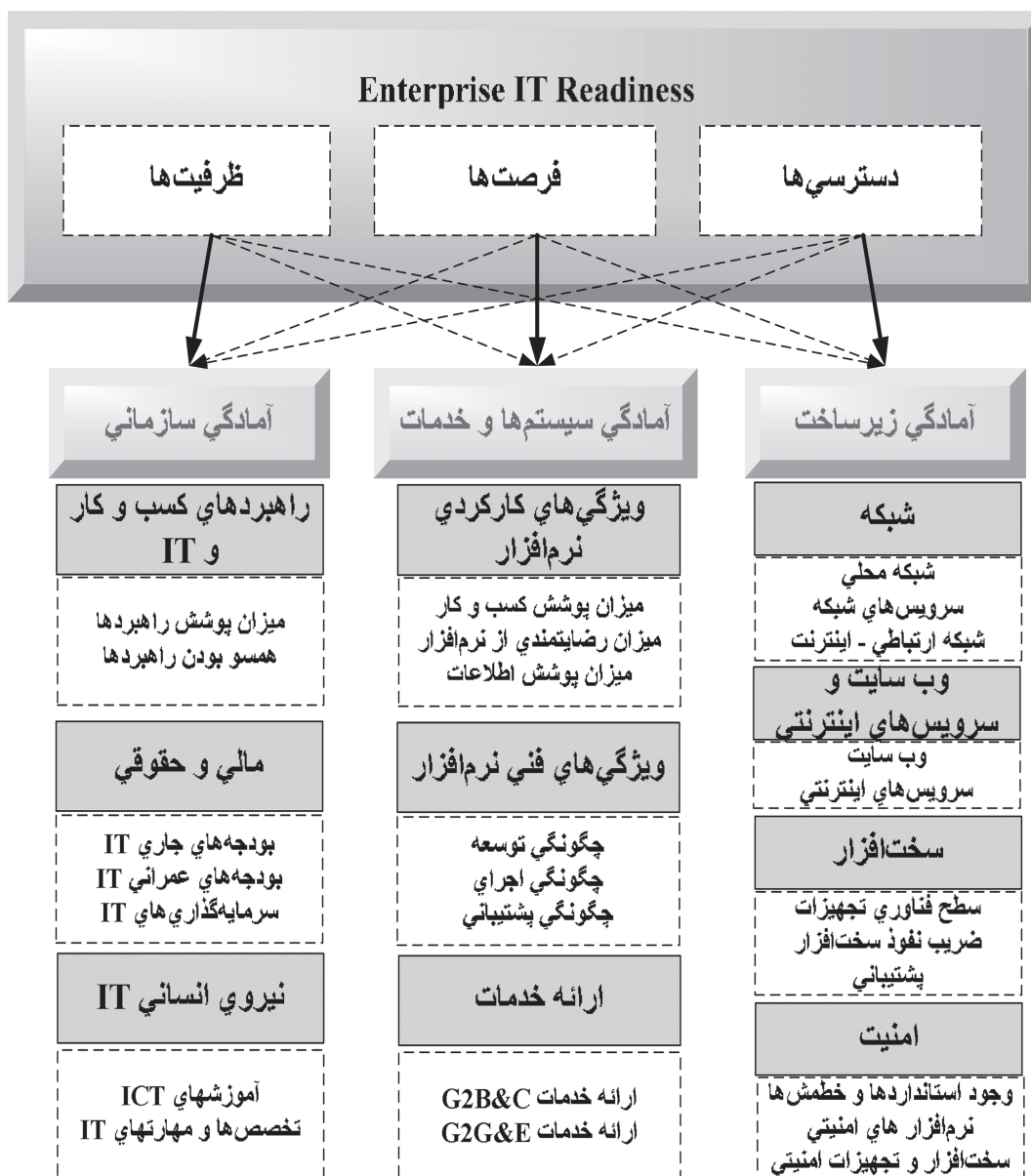
قبل از هرگونه ارزیابی، باید مدلی را برای ارزیابی آمادگی الکترونیکی در نهاد شهرداری فراهم کنیم. این مدل باید تمام مواردی که می‌تواند در ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان، مؤثر باشد را در بر گیرد.

ارتفاع اصفهان از سطح دریا، حدود ۱۵۸۰ متر است و در شرق سلسله جبال زاگرس واقع شده است. این شهر در چهارراه شمالی- جنوبی و شرقی- غربی کشور قرار دارد و در طی تاریخ، محل رفت‌وآمد و برخورد اقوام و فرهنگ‌های مختلف بوده است. منطقه بزرگ اصفهان در قسمت شمالی و شرقی به کویر محدود می‌گردد و قسمت غربی و جنوبی آن به ارتفاعات زاگرس منتهی می‌شود.

ب) فرصت‌های منحصر به فرد شهر اصفهان

پیشینه تاریخی شهر اصفهان باعث شده تا این شهر همواره به‌عنوان یکی از شهرهای توریستی کشور مطرح گردد. این قضیه یکی از مهم‌ترین امتیازات شهر اصفهان است که می‌تواند درآمزی زیادی از صنعت گردشگری خود داشته باشد و با برنامه‌ریزی دقیق، از منابع مالی به‌دست آمده از این صنعت، بهترین استفاده را ببرد. نیروی مستعد دانشگاهی و علمی موجود در شهر اصفهان تاکنون توانسته‌اند زیرساخت‌های مناسبی را در جهت رشد علم و پیشرفت شهر، منطبق با فناوری‌های نوین، فراهم کنند. با

شکل (شماره ۲): مدل ارزیابی آمادگی الکترونیکی شهرداری اصفهان

ب) نتایج ارزیابی آمادگی الکترونیکی شهرداری اصفهان

در جدول و نمودارهای ذیل نتایج اندازه‌گیری وضع موجود در سال ۱۳۸۷ شهرداری الکترونیکی اصفهان و پیش‌بینی وضعیت در سال ۱۳۸۸ بر اساس شاخص‌ها و مدل فوق ارائه می‌گردد.

در واقع، مدل ارائه‌شده، شامل سه سطح زیرساخت فنی، سیستم‌ها و خدمات الکترونیکی و آمادگی سازمان شهرداری می‌باشد که هر کدام شامل تعدادی شاخص در راستای ارزیابی آمادگی الکترونیکی با در نظر گرفتن دسترسی‌ها، فرصت‌ها و ظرفیت‌های پیش‌روی سازمان شهرداری است.

جدول (شماره ۱): نتایج ارزیابی آمادگی الکترونیکی در شهرداری اصفهان

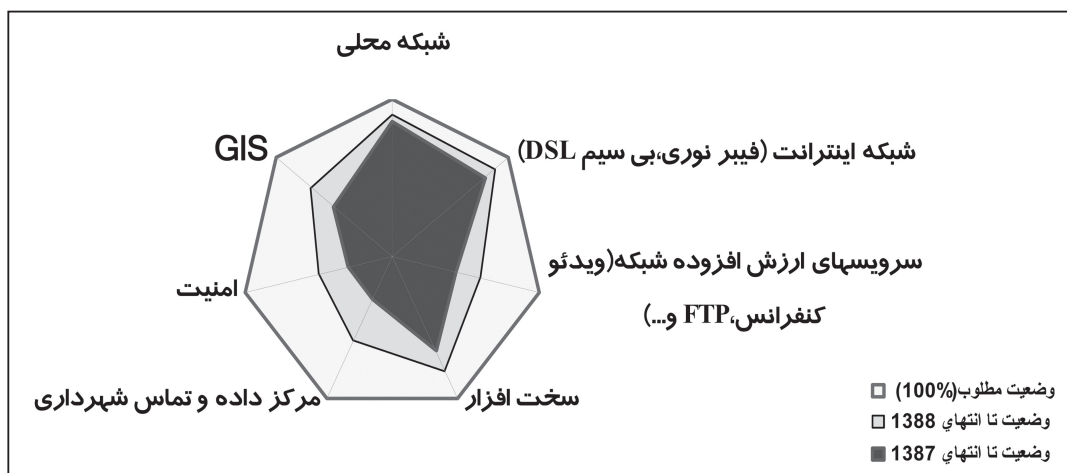
پیشرفت تا آخر سال ۱۳۸۸	پیشرفت تا آخر سال ۱۳۸۷	منظر ارزیابی
۷۲ درصد	۵۵ درصد	زیرساخت فنی شهرداری اصفهان (وزن ۳۵ درصد)
۳۳ درصد	۲۳ درصد	سیستم‌ها و خدمات الکترونیکی شهرداری اصفهان (وزن ۴۵ درصد)
۵۶ درصد	۴۱ درصد	آمادگی سازمانی شهرداری اصفهان (وزن ۲۰ درصد)

مدیریت شهری

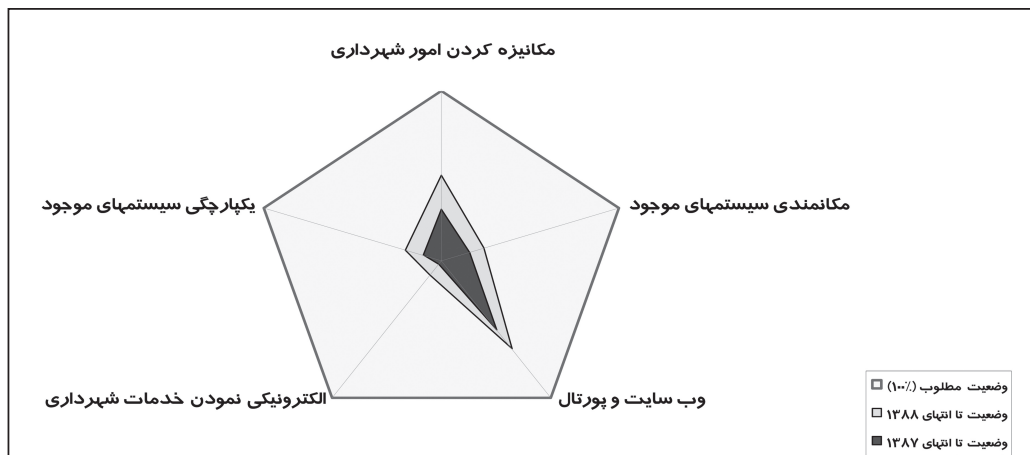
فصلنامه مدیریت شهری
Modiriat Shahrī
شماره ۲۲- زمستان ۱۳۸۷
No.22.winter 2008

■ ۸۱ ■

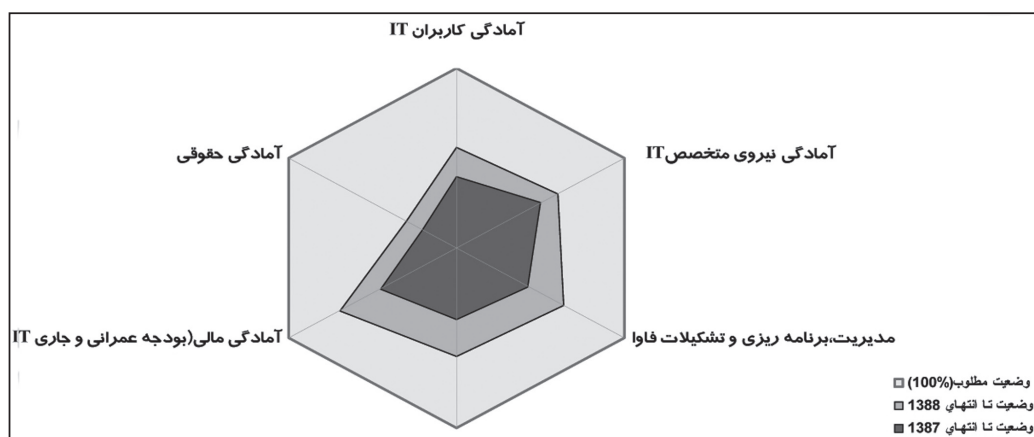
نمودار (شماره ۱): مقایسه وضعیت زیرساخت فنی شهرداری اصفهان تا انتهای سال ۱۳۸۷، پیش‌بینی سال ۱۳۸۸ و وضعیت مطلوب

نمودار (شماره ۲): مقایسه وضعیت سیستمها و خدمات الکترونیکی شهرداری اصفهان تا انتهای سال ۱۳۸۷، پیش‌بینی سال ۱۳۸۸ و وضعیت مطلوب

نمودار (شماره ۳): مقایسه وضعیت آمادگی سازمانی شهرداری اصفهان تا انتهای سال ۱۳۸۷، پیش‌بینی سال ۱۳۸۸ و وضعیت مطلوب

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Modiriat Shahri
شماره ۲۲- زمستان ۱۳۸۷
No.22.winter 2008

۸۲

4- E. Asgharizadeh , M. Agalli Geshlajoughi and S. R. Safavi Mirmahalleh "Identification of the Electronic City Application Obstacles in Iran", 2008

نتیجه گیری

همان طور که در مقاله شرح داده شد، نقش شهرداری الکترونیکی در دنیای پیشرفته امروز، غیرقابل انکار است. ارائه خدمات فراوان شهرداری به صورت الکترونیکی، سهم بزرگی در کاهش ترافیک شهر دارد؛ زیرا بسیاری از کارها از طریق اینترنت انجام می شود و بسیاری از امور هم به دلیل سرعت بالای سیستم های نوین با یک مراجعه صورت می پذیرند.

شهرداری اصفهان دارای دو مزیت بسیار بالا در زمینه ارائه خدمات الکترونیکی است: اول اینکه دارای نیروی متخصص در حد متوسط است و دوم اینکه زیرساخت های مناسبی جهت پیشرفت در آینده دارد. روند تغییرات و نوع پیشرفت شهرداری اصفهان در یک سال که در نمودارهای بالا دیده می شود، بیانگر فراهم بودن زیرساخت های مناسب است.

نکته مشخص، این است که شهرداری اصفهان باید در سال های آتی، بیشتر به یکپارچه سازی سیستم ها و الکترونیکی کردن بخش های مختلف خدمات شهری پردازد تا بتواند کمبودهایی که در نمودار (شماره ۲) به چشم می خورد را جبران کند و از همه نظر به وضعیت مطلوب برسد.

تقدیر و تشکر:

در پایان بر خود فرض می دانیم از دانشگاه شاهد، «سازمان سما»ی دانشگاه آزاد اسلامی و شهرداری اصفهان به منظور حمایت های بی دریغ تشکر نماییم.

منابع و مأخذ:

- ۱- سند راهبردی فناوری اطلاعات شهرداری های کلان شهر، شرکت داده پردازی، ۱۳۸۵.
- ۲- فرمانبر، امیر؛ دولت خواه، عزیز؛ شهرداری الکترونیکی، انتشارات روشنی، ۱۳۸۸.
- ۳- فرمانبر، امیر؛ دولت خواه، عزیز؛ ناطقی، سپیده؛ «خدمات الکترونیکی در دولت الکترونیکی»، انتشارات روشنی، ۱۳۸۸.

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Modiriat Shahrī
شماره ۲۲- زمستان ۱۳۸۷
No.22.winter 2008